

EXPUNERE DE MOTIVE

Elaborarea propunerii legislative de față a fost determinată, pe de o parte, de necesitatea combaterii corupției care afectează organele autorității de stat din România, inclusiv puterea judecătorească, într-atât încât figurează printre condițiile de aderare ale României la Uniunea Europeană, iar – pe de altă parte – de numărul fără precedent de cazuri de corupție în rândul judecătorilor, care au fost instrumentate de Poliție și Ministerul Public în ultimii doi ani.

Din acest punct de vedere, inițiativa legislativă prezentă vine să completeze punctual proiectul de Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.43/2002 privind Parchetul Național Anticorupție, dar cu accent pe acordarea de reparații materiale acelor cetățeni români care au suferit prejudicii de pe urma corupției justiției din România.

Dat fiind realitățile societății românești, consolidarea statului de drept în România, cât și faptul că justițiabilul - prejudiciat moral sau material de o eroare judiciară, având drept cauză culpa civilă a magistraților - nu dispune de o cale rapidă de obținere a despăgubirilor civile, inițiativa de față prevede ca *justițiabilul nedreptățit să fie despăgubit de stat, pe cale jurisdicțională, statul urmând să-și recupereze daunele suferite printr-o acțiune în regres împotriva judecătorului responsabil.*

Izvoarele de drept constituțional ale promovării unei inițiative legislative, care să apere – în conformitate cu standardele europene în materie - dreptul justițiabilului la un proces echitabil, se regăsesc în articolele 16 alineatele (1) și (2), art.135 alineatele (1) și (6) din Constituție – care ocrotesc în egală măsură atât proprietatea de stat, cât și cea privată - și, în special, alineatul (3) din art.48 care stipulează că: ***"Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare săvârșite în procesele penale."*** Noi am propus

aplicarea legii civile în reglementarea răspunderii statului român și a magistraților pentru erorile judiciare ale acestora – de natură a prejudicia în vreun fel justițiabilul tocmai pentru a evidenția independența administrativă a magistratului și situarea acestuia pe poziții de egalitate cu statul, potrivit legii civile.

Studii recente ale penaliștilor au evidențiat carențele **Legii nr.78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție** publicată în Monitorul Oficial nr.219 din 18 mai 2000; astfel, s-a arătat că legea amintită nu conține precizări privind soluționarea laturii civile a apelului și recursului, deși se vor putea aplica dispozițiile art.476-477 din Codul de procedură penală.

În ceea ce privește reglementările și standardele europene și internaționale în materie, propunerea de față se inspiră din mai multe documente internaționale de importanță capitală în îndeplinirea condițiilor de aderare la Uniunea Europeană. Astfel, **“Carta Europeană privind statutul judecătorilor”**, adoptată la Strasbourg, la 8-10 iulie 1998 conține o prevedere referitoare la răspunderea civilă a magistraților la paragraful al doilea al art.5, intitulat “Răspunderea”, având următoarea formulare: *“Carta privește – la acest punct – responsabilitatea pecuniară sau civilă a judecătorului. Aceasta susține în principiu ca reparația daunelor suferite datorită încălcării ca urmare a deciziei sau comportamentului unui magistrat, în exercițiul funcției (publice! – n.n.) a acestuia este asigurată de către Stat. Aceasta înseamnă că Statul este acela care - față de partea vătămată – este garantul acordării reparațiilor prejudiciilor suferite de aceasta.”* Răspunderea materială a statului în fața justițiabilului care a suferit un prejudiciu din cauza corupției sistemului judiciar este prevăzută de “Convenția civilă asupra corupției, adoptată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999”, care a fost ratificată de Parlamentul României prin **Legea nr.147/2002**, publicată în Monitorul Oficial al României nr.260/2002.

Mecanismul instituțional prin care trebuie să se aplice principiul răspunderii civile a statului și magistratului în fața justițiabilului, pentru hotărârile judecătorești

vădit nelegale, se inspiră din “Principiul al VI-lea, intitulat “Exercitarea defectuoasă a responsabilităților și sancțiunile disciplinare” al **“Recomandării Comitetului de Miniștri ai Consiliului Europei privind independența, eficacitatea și rolul judecătorilor”**, cu nr. R(94) 12, adoptată la 13 octombrie 1994.

Deși o noutate pentru legislația românească, inclusiv la nivel principial, această inițiativă legislativă vine să restabilească un echilibru necesar cu celelalte puteri în stat, la capitolul responsabilității în fața cetățeanului, dacă avem în vedere art.16 din Constituție, coroborat cu instituirea răspunderii civile și penale pentru o altă putere în stat – cum este Executivul – prin **Legea nr.115/1996 privind responsabilitatea ministerială**. Aceasta în condițiile în care – la acest moment – se pregătește de către Guvern un proiect de lege pentru majorarea salariilor judecătorilor, iar judecătorul este în serviciul public al statului în exercitarea atribuțiilor sale, fiind – pe acest temei – asimilat noțiunii de “agent public” din **“Convenția penală asupra corupției”**, adoptată la Strasbourg, la 27 ianuarie 1999 și ratificată de Parlamentul României prin Legea nr.27/2002, publicată în Monitorul Oficial al României nr.65/2002.

Având în vedere cele de mai sus, supun dezbaterii și aprobării Parlamentului următoarea propunere legislativă:

INIȚIATOR,

Mihaela Muraru-Mândrea

Deputat P.U.R. de Arad